

**ZMIEN
SZKOLE!
CHODŹ NA
WYBORY!**

ceo

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

**wybory reprezentacji
samorządu uczniowskiego
– poradnik krok po kroku**

Spis Treści

Tytuł:
Wybory reprezentacji samorządu uczniowskiego – krok po kroku

Autorzy:
Michał Tragarz, Karolina Kochlewska, Monika Prus

Redakcja:
Aneta Derda

Opracowanie graficzne i skład:
Joanna Kamińska-Kurzep

Wydawca:
Centrum Edukacji Obywatelskiej,
Noakowskiego 10/1,
00-666 Warszawa

Wydanie czwarte, Warszawa 2022
Licencja CC-BY-NC Uznanie autorstwa
Użytek niekomercyjny 3.0

ISBN 978-83-67226-26-4

Publikacja bezpłatna

Publikacja finansowana ze środków German Marshall Fund.

G | M | F

Dlaczego stworzyliśmy ten poradnik? • **3**

Dlaczego wybory? • **4**

Zasady wyborów - ordynacja wyborcza • **5**

Komisja wyborcza • **9**

Dzień wyborów • **12**

Kandydaci – sól wyborów • **13**

Wybory opiekuna • **16**

Wyborcze pomysły i dobre praktyki • **18**

Przykładowa ordynacja wyborcza • **24**

Dlaczego stworzyliśmy ten poradnik?

Samorząd uczniowski istnieje w każdej szkole.

ISTNIEJE, ALE CZY DZIAŁA?

Obraz samorządności uczniowskiej w polskich szkołach nie jest optymistyczny. W przeciwieństwie do samorządu terytorialnego wciąż nie jest to instytucja demokratyczna, poza nielicznymi przypadkami nie jest też rzeczywistą reprezentacją uczniów, dbającą o ich interesy.

Przyczyn takiej sytuacji jest wiele, a nie ma też jednej recepty na stworzenie demokratycznego, aktywnego samorządu. **Wybory do władz samorządu uczniowskiego to pierwszy krok**, który decyduje o tym, jakie osoby znajdą się we władzach SU, a zatem jaka będzie jakość pracy tej instytucji, jak będzie postrzegana przez uczniów, czy będzie wiarygodna, czy też jej autorytet pozostanie na niskim poziomie, a możliwości mobilizowania pozostałych uczniów do działania będą niewielkie.

Nasze doświadczenia pokazują, że wciąż w wielu polskich szkołach wybory nie są traktowane poważnie – ani przez uczniów, ani przez nauczycieli, – co sprawia, że do władz SU dostają się osoby przypadkowe lub wyznaczone, a duża część społeczności szkolnej nie uczestniczy w procesie wyborczym.

W wielu szkołach ta instytucja nie jest dla uczniów ważna lub same wybory organizowane są w taki sposób, że uczniowie o nich nie wiedzą, nie znają kandydatów ani ich programów, nie wiedzą dlaczego w ogóle powinni głosować.

Dlatego tak ważne jest **promowanie dobrych praktyk wyborów do władz SU** – i właśnie wsparcie dla organizatorów szkolnych wyborów jest celem powstania tego poradnika. Odpowiemy w nim na pytania, jakie zasady powinny obowiązywać w szkolnych wyborach, jak skonstruować ordynację wyborczą, jak krok po kroku przygotować przeprowadzenie głosowania oraz jak skutecznie kandydować i prowadzić kampanię wyborczą.

Mamy nadzieję, nasze rady pomogą wam realizować hasło:

**ZMIEN SZKOŁĘ
– IDŹ NA WYBORY!**

Dlaczego wybory?

Nie dla każdego konieczność organizowania wyborów i aktywnego w nich udziału jest oczywista.

Wybory to same plusy:

dla dyrektora:

- + samorząd wybrany w demokratycznych i powszechnych wyborach cieszy się rzeczywistym poparciem i autorytetem;
- + barwna kampania wyborcza, organizacja debat z kandydatami pomaga wyłonić odpowiednie, rzetelne i kompetentne osoby;
- + demokratycznie wybierany i aktywny samorząd to atrybut dobrej, markowej szkoły;
- + dobry (tzn. samodzielny, reprezentujący interesy uczniów a nie dyrektora i nauczycieli) samorząd może być wsparciem w realizowaniu wielu zadań szkoły (nie tylko przy apelach i noszeniu sztandaru, ale np. w organizacji zajęć pozalekcyjnych).

dla Waszych kolegów i koleżanki:

- + wybory wyłaniają reprezentantów całej społeczności szkolnej – każdego ucznia i każdej uczennicy;
- + władze samorządu mają spore kompetencje
- + jeśli znajdą się w nich odpowiednie osoby, naprawdę wiele może się w szkole zmienić;
- + nie głosując, pozbawiamy się moralnego prawa do narzekania na bezczynność władz SU;
- + uczniowie spędzają w szkole dużą część życia – wybory to pierwszy krok do jego wzbogacenia;
- + kampania wyborcza to naprawdę świetna zabawa – warto się w nią zaangażować.

dla nauczycieli:

- + dobrze przygotowane wybory do władz SU są idealną szkołą funkcjonowania demokracji;
- + samorząd uczniowski to szkoła realizacji projektów;
- + samorząd budzi i rozwija postawę obywatelską oraz poczucie odpowiedzialności dobro wspólne;
- + uczniowie zaangażowani w aktywność samorządu lepiej pracują w grupie, mają większe umiejętności komunikacyjne;
- + sprawny samorząd może być wsparciem w sprawach organizacyjno-wychowawczych.

Zasady wyborów - ordynacja wyborcza

Zasady, według których prowadzone są wybory i poprzedzająca je kampania wyborcza, powinny zostać określone w **regulaminie samorządu uczniowskiego**. Jest to wymagane przez Ustawę o systemie oświaty w art. 55 ust. 3, który głosi: „**Zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym**”. Najczęściej w regulaminie znajduje się osobny rozdział dotyczący wyborów – ordynacja wyborcza.

Zanim zaczniecie przygotowania do wyborów, przeczytajcie regulamin SU w waszej szkole, zwracając uwagę na przepisy dotyczące wyborów.

Czy waszym zdaniem umożliwiają one przeprowadzenie demokratycznych wyborów? Jeśli przepisy są niejasne, niepełne lub prostu niedemokratyczne – pierwszym krokiem powinno być stworzenie demokratycznej ordynacji wyborczej.

Co powinna zawierać ordynacja wyborcza?:

// PODSTAWOWE ZASADY PRZEPROWADZANIA WYBORÓW

W każdej szkole powinny odbywać się powszechne, równe oraz tajne wybory wyłaniające władzę samorządu uczniowskiego. Te przymiotniki powinny także znaleźć się w szkolnej ordynacji. Dodatkowe dwie cechy demokratycznych wyborów to bezpośrednie oraz większościowe.

Ponadto warto zaznaczyć, głosować można tylko raz oraz czy możliwe jest głosowanie tylko osobiście, czy również przez pełnomocnika.

// PRAWA WYBORCZE

Czynne prawo wyborcze (do głosowania) powinni mieć wszyscy uczniowie szkoły. **Bierne prawo wyborcze** (do bycia wybraną/wybranym) również powinno być dostępne dla każdego, kogo poprzez określoną liczbę uczniów z różnych klas. **Ordynacja nie powinna ograniczać tego prawa żadnemu uczniowi niezawieszonemu w prawach ucznia.**

UWAGA

Bierne prawo wyborcze nie powinno być ograniczone innymi czynnikami, np. takimi jak wyniki w nauce, ocena z zachowania, opinia dyrekcji czy nauczycieli.

W celu zachowania ciągłości pracy władz SU, dobrze jest zawrzeć w ordynacji przepisy mówiące o tym, że do władz wybierana jest określona liczba osób z każdego rocznika – dzięki temu uniknie się sytuacji, gdy cały zarząd z klasy maturalnej przestaje pracować już w kwietniu.

// TERMIN I TRYB OGŁASZANIA WYBORÓW

Okres kadencji i czas jej zakończenia powinna określać ordynacja. W wielu szkołach wybory organizuje się po wakacjach – na przełomie września i października. Wybory w czerwcu pozwalają władzom rozpocząć pracę już od 1 września, ale trudno wtedy o wysoką frekwencję. Termin styczniowy właściwie uniemożliwia kandydowanie uczniom z ostatniego rocznika, lecz pozwala na świadomy udział najmłodszych uczniów. Ogłoszenie dokładnego terminu nowych wyborów to zadanie przewodniczącego kończącego kadencję we władzach SU.

WYBORY PIĘCIOPRZYMIOTNIKOWE – CO TO ZNACZY?

powszechne – każdy uczeń ma prawo do udziału w głosowaniu,
równe – każdy uczeń ma jeden głos,
bezpośrednie – każdy głosuje osobiście (co nie oznacza zakazu głosowania poprzez pełnomocnika lub głosowania korespondencyjnego),
tajne – wybór jest anonimowy, a warunki w lokalu wyborczym zapewniają tajność aktu głosowania,
większościowe – wybory wygrywa kandydat (lub kandydaci z jednej listy wyborczej), który otrzymał najwięcej głosów.

Żeby umożliwić wszystkim uczniom szkoły jednakowe szanse na udział w procesie wyborczym, zalecamy **organizowanie wyborów do władz SU przynajmniej raz w roku szkolnym**.

// TRYB ZGŁASZANIA KANDYDATÓW

Zaleca się, aby do zgłoszenia kandydatury było konieczne przedłożenie komisji wyborczej **listy osób popierających danego kandydata wraz z podpisami**. Ordynacja powinna określać liczbę wymaganych podpisów oraz czy kandydata mogą popierać osoby z jego klasy. Wzór listy do zbierania podpisów powinien stanowić załącznik do regulaminu/ordynacji.

// SPOSÓB POWOŁYWANIA, SKŁAD I ZADANIA KOMISJI WYBORCZEJ

Członkowie komisji nie mogą korzystać z biernego prawa wyborczego. Dobrze, jeśli istnieje wymóg reprezentowania w komisji każdego rocznika uczniów. Więcej o zadaniach komisji – poniżej.

// ZASADY DOTYCZĄCE PROWADZENIA KAMPANII WYBORCZEJ

Kampania wyborcza powinna zaczynać się po zakończeniu okresu rejestrowania kandydatów, a kończyć dzień czy dwa przed terminem wyborów. W dniu głosowania, a także dzień przed, powinien obowiązywać zakaz agitacji, tzw. cisza wyborcza. Zabronione powinno być oczernianie kandydatów i niszczenie plakatów wyborczych. Ordynacja powinna określać możliwość zgłaszania skarg na prowadzenie niewłaściwej kampanii wyborczej.

// SPOSÓB GŁOSOWANIA I LICZENIA GŁOSÓW

Szerzej opisujemy to s. 13.

// SPOSÓB ZGŁASZANIA I ROZPATRYWANIA SKARG WYBORCZYCH

Zarówno kandydaci, jak i wyborcy, powinni mieć możliwość zgłaszania komisji naruszeń zasad określonych w ordynacji. W najbardziej rażących przypadkach, np. fałszerstw, komisja powinna mieć możliwość unieważnienia wyniku wyborów.

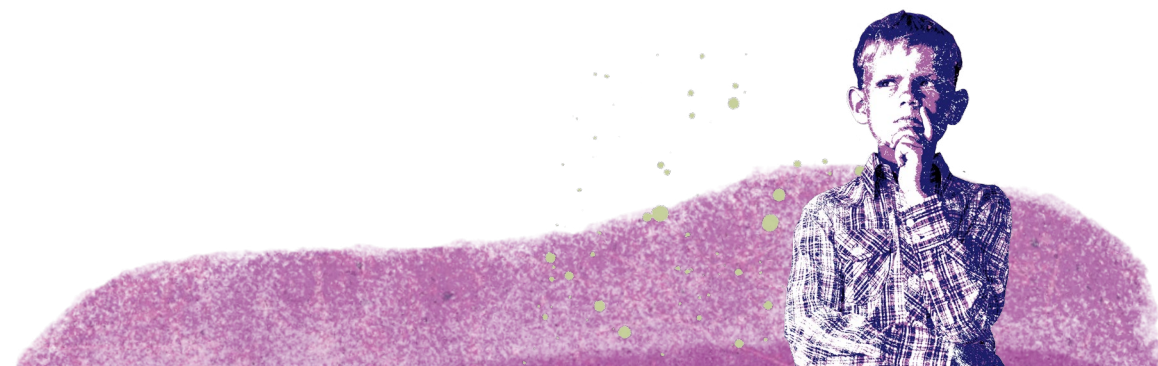
// OKREŚLENIE SYTUACJI, W JAKICH WYGASA MANDAT CZŁONKA WŁADZ SU

Takim przypadkiem jest np. zawieszenie w prawach ucznia. Uczniowie powinni w określonych sytuacjach mieć możliwość zgłoszenia „wotum nieufności” wobec członków władz SU.

Co zrobić, gdy ordynacja w regulaminie mojej szkoły jest niedemokratyczna?

Ustawa o systemie oświaty daje ogółowi uczniów prawo do uchwalania regulaminu samorządu uczniowskiego (art. 55 ust. 3). Jeśli uznacie przepisy regulaminu za niedemokratyczne (zarówno te dotyczące wyboru, jak i funkcjonowania organów SU) – możecie je zmienić! Jak to zrobić?

1. Przeczytajcie obecny regulamin, zastanówcie się, które jego zapisy należy zmienić.
2. Zorganizujcie spotkanie dla wszystkich zainteresowanych pracą nad regulaminem i zastanówcie się wspólnie, jakie powinno być optymalne brzmienie jego zapisów (pomocna może być nasza propozycja z tej broszury).
3. Zastanówcie się, czy proponowane przez was przepisy nie są sprzeczne ze statutem szkoły. Pamiętajcie, regulamin musi być z nim zgodny! Dobrze to skonsultować z opiekunem SU, innymi nauczycielami lub dyrektorem.
4. Sprawdźcie, czy obecny regulamin zawiera zapisy dotyczące jego zmiany. Jeśli tak – powinniście się dostosować, jeśli nie – zmianę regulaminu możecie przeprowadzić w trybie zwykłego referendum.
5. Zgłoście władzom SU oraz dyrekcji szkoły potrzebę zorganizowania referendum w sprawie zmiany regulaminu. Ponieważ jest to prawo wynikające z ustawy, dyrektor nie może się nie zgodzić, o ile proponowane zmiany nie są sprzeczne ze statutem szkoły.
6. Ustalcie termin i zasady głosowania, a także miejsce (zgodnie z naszymi radami dotyczącymi organizacji wyborów do władz SU z tej broszury).
7. Zadbajcie o to, żeby wszyscy uczniowie szkoły mieli możliwość zapoznania się z proponowanymi zapisami w regulaminie oraz wzięcia udziału w referendum.
8. Przeprowadźcie referendum zgodnie z demokratycznymi zasadami. Jeśli większość biorących w nim udział uczniów poparło zmiany – regulamin został zmieniony!

Komisja wyborcza

Przygotowaniem, nadzorowaniem i przeprowadzeniem wyborów do władz SU powinna zajmować się niezależna uczniowska komisja wyborcza.

Kto tworzy komisję wyborczą?

Rzetelna i obiektywna komisja wyborcza to fundament demokratycznych wyborów. Ważne, żeby były to osoby niezależne – niekandydujące i niesympatyzujące z żadnym z kandydatów. Dobrze, jeśli dla nowo wybranych członków komisji zostanie przeprowadzone szkolenie dotyczące ich roli i uprawnień.

Mimo że pozbawieni są biernego prawa wyborczego, członkowie komisji mają prawo czynne, czyli mogą głosować.

Optymalna liczba członków komisji wyborczej w średniej wielkości szkole to 4-5 osób. Również w tym przypadku dobrze, by byli to uczniowie z różnych roczników, a wiedza o tym, jak skutecznie przygotować i przeprowadzić wybory, nie została stracona wraz z odejściem członków komisji ze szkoły.

Najlepiej, jeśli są to osoby chętne, zainteresowane procedurami demokratycznymi, a przy tym niezaangażowane w popieranie któregoś z kandydatów. Skompletowanie komisji wyborczej może być jednym z zadań opiekuna SU. Dzięki sprawnej komisji wyborczej opiekun SU nie będzie musiał osobiście zajmować się wyborami!

Ustalenie dokładnego terminu wyborów i podanie go do publicznej wiadomości to zadanie przewodniczącego SU (lub osoby z władz SU w przypadku, gdy przewodniczący odszedł ze szkoły). Termin wyborów powinien zostać ogłoszony ok. 3 tygodnie przed wyborami!

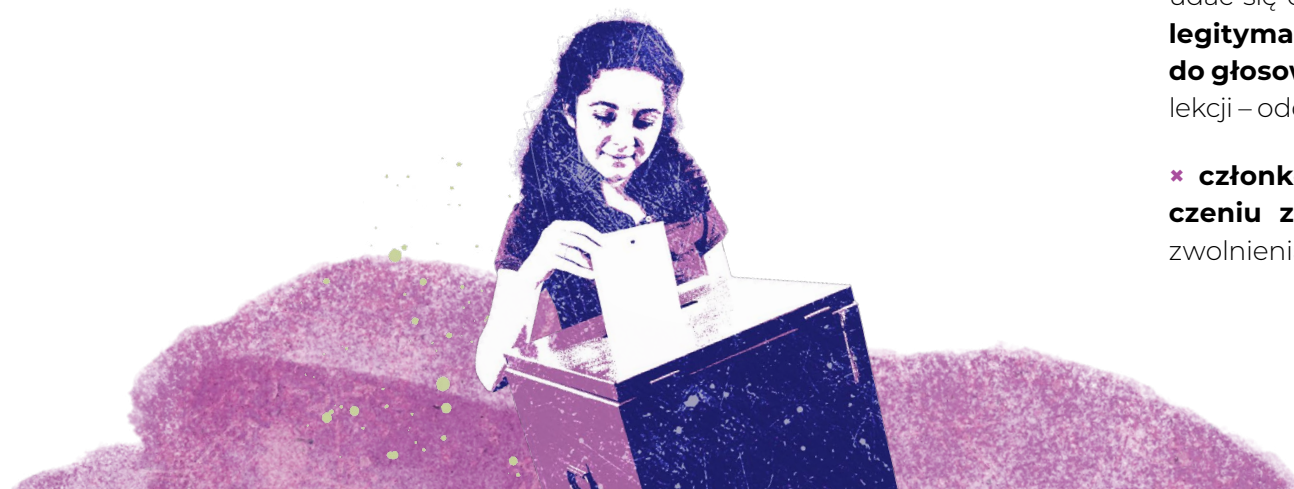
UWAGA

Zadania szkolnej komisji wyborczej:

- * sporządzenie **listy wyborców** – uczniów, którzy będą głosować (podstawie listy uczniów z sekretariatu);
- * stworzenie **listy kandydatów** – przyjmowanie zgłoszeń od kandydatów i weryfikowanie liczby oraz prawdziwości podpisów osób popierających daną kandydaturę;
- * zapewnienie **odpowiedniej informacji o zasadach kandydowania i udziału w wyborach** – na stronie internetowej szkoły czy fanpejdżu szkoły lub samorządu na Facebooku, a także na tablicach ogłoszeniowych i plakatach w szkole. To kluczowe, żeby wszyscy uczniowie odpowiednio wcześniej zostali o nich poinformowani;
- * czuwanie nad przebiegiem **kampanii wyborczej** – reagowanie na łamanie zasad zapisanych w ordynacji, rozstrzyganie skarg od wyborców/kandydatów zgodnie z procedurą zapisaną w ordynacji;
- * wydrukowanie **kart do głosowania** – powinny zawierać spis nazwisk kandydatów (lub list kandydatów) według kolejności alfabetycznej lub ustalonej w wyniku losowania oraz instrukcję, jak głosować. Na każdej karcie wyborczej możecie postawić pieczętkę szkoły, aby uniemożliwić kserowanie;
- * przygotowanie **lokalu wyborczego** (sali, w której odbędzie się głosowanie) – z miejscem, w którym każdy wyborca będzie mógł oddać głos w tajemnicy oraz z urną wyborczą, do której będą wrzucane wypełnione karty;
- * zapewnienie **sprawnej organizacji samego głosowania** oraz przestrzegania zasad zapisanych w ordynacji wyborczej.

W dniu wyborów:

- * w trakcie głosowania w **lokalu wyborczym przez cały czas muszą się znajdować członkowie komisji wyborczej**. Sprawdzają oni na podstawie legitymacji tożsamość zgłaszających się wyborców i wydają im karty do głosowania;
- * wyborcy potwierdzają otrzymanie karty, składając podpis przy swoim nazwisku i na liście wyborców. Każdemu z nich **komisja może wydać tylko jedną kartę do głosowania**;
- * po zakończeniu wyborów **komisja otwiera urnę** (w trakcie głosowania nikomu nie wolno tego robić pod groźbą unieważnienia wyborów) i **przystępuje do obliczania wyników**. W pierwszej kolejności sprawdza, ile głosów zostało oddanych – skrupulatna komisja powinna porównać liczbę oddanych głosów z liczbą wydanych kart do głosowania – ta pierwsza nie może być większa od drugiej; a jeśli tak jest – istnieje poważne podejrzenie, że ktoś dopuścił się fałszerstwa wyborczego;
- * następnie **komisja oddziela głosy nieważne** (te, na których zaznaczono więcej niż jednego kandydata lub listę, bądź nie zaznaczono nikogo) i oblicza, ile ważnych głosów otrzymał każdy z kandydatów;
- * na zakończenie swojej pracy **komisja spisuje i ogłasza wyniki wyborów**, uwzględniając wszystkie dane uzyskane podczas liczenia głosów.
- * **po wyborach**: Zadaniem komisji jest rozpatrzenie ewentualnych skarg na przebieg wyborów. Po rozpatrzeniu wszystkich skarg komisja ogłasza ważność wyników wyborów. **Decyzja komisji o ważności wyborów powinna być ostateczna.**

Dzień wyborów

Termin wyborów powinien zostać ustalony na dzień, w którym wszyscy uczniowie będą mogli zagłosować. W celu zachowania demokratycznych procedur należy przestrzegać następujących zasad:

- * **godziny wyborów są wcześniej określone i podane do publicznej wiadomości**. Wybory powinny odbywać się przez cały czas trwania lekcji, umożliwiając uczniom oddanie głosu podczas każdej przerwy i po zakończeniu lekcji. Sugerowany czas trwania szkolnych wyborów to **od 20 minut przed rozpoczęciem pierwszej lekcji do 20 minut po zakończeniu ostatniej lekcji w dniu wyborów**.
- * **urna wyborcza** znajduje się w jednym, **stałym i określonym miejscu**. Niedopuszczalne są praktyki „obchodzenia” klas z urną wyborczą – jest to łamanie zasady tajności wyborów i pole do nadużyć;
- * **lokal wyborczy** – miejsce, w którym znajduje się urna i pracuje komisja – powinien być w dniu wyborów **wyłączony z wszelkiego innego użytkowania**. Musi to być miejsce łatwo dostępne i odpowiednio oznaczone. Optymalne lokalizacje lokalu wyborczego to osobna klasa, aula, sala gimnastyczna lub w ostateczności wydzielony zaulek korytarza;
- * w lokalu wyborczym zapewnione są warunki do **tajności głosowania**; znajdują się tam miejsca, w których każdy może oddać głos w spokoju i z zapewnieniem tajności (parawany, kabiny wyborcze);
- * uczniowie głosują **na uprzednio przygotowanych kartach do głosowania**, zawierających nazwiska wszystkich kandydatów. Głosować należy przez **postawienie znaku X przy nazwisku wybranego kandydata**;
- * uczniowie, chcący oddać głos w trakcie przerwy lub po lekcjach, mogą udać się do lokalu wyborczego, w którym **po przedstawieniu komisji legitymacji i podpisaniu się na liście wyborców otrzymują kartę do głosowania**. Nie zalecamy „klasowego” chodzenia na wybory podczas lekcji – oddanie głosu powinno być indywidualną decyzją każdego ucznia.
- * **członkowie komisji podczas wyborów znajdują się w pomieszczeniu z urną wyborczą**. Dyrekcja powinna udzielić tym osobom zwolnienia z lekcji na czas wyborów.

Kandydaci – sól wyborów

Złote zasady kandydatów

1. POZNAJCIE SWOICH WYBORCÓW!

Zapoznajcie się z opiniami i potrzebami uczniów szkoły. Porozmawiajcie ze swoimi kolegami i z uczniami, których nie znacie – dowiedcie się, jakie są ich oczekiwania wobec pracy samorządu. Zbierzcie informacje (np. z internetu), jakie pomysły na działania mają uczniowie z innych szkół. Zastanówcie się, jakie posiadacie zasoby i czego potrzebujecie do realizacji swoich pomysłów. Dzięki temu zdobędziecie mocne argumenty.

2. CO CHCECIE OSIĄGNĄĆ? PRZYGOTUJCIE PROGRAM WYBORCZY.

Zastanówcie się, na czym zależy wam najbardziej, co chcecie osiągnąć i dlaczego? Wasz program powinien być atrakcyjny, ale też realny – unikajcie obietnic bez pokrycia. Postarajcie się, aby różnił się on od standardowych programów kandydatów. Oryginalne pomysły to często klucz do zwycięstwa. Spiszcie je w zwartej i czytelnej formie.

3. POZNAJCIE SVOJE MOCNE STRONY I POWIEDZCIE O NICH WYBORCOM.

Zastanówcie się, co różni was od innych kandydatów i opiszcie to jako jeden z waszych atutów. Pomoże wam to się wybić i zaistnieć wśród innych kampanii. Pamiętajcie zarazem, że kampania to nie jest konkurs szczerości – kłamać w żadnym wypadku nie należy, ale nikt nie zabrania skupiać się tylko na mocnych stronach.

4. POZYSKAJCIE SOJUSZNIKÓW. POWOŁAJCIE SWÓJ SZTAB WYBORCZY.

Pomyślcie, kto może wam pomóc w realizacji kampanii. Poproście najbliższych znajomych o wsparcie przy pozyskiwaniu wyborców i promocji – was lub całej listy kandydatów. Już teraz zastanówcie się, z kim chcecie lub będziecie współpracować, do kogo zwróćcie się o pomoc, gdy zostaniecie wybrani. Przedstawienie wyborcom np. listy instytucji czy przedsiębiorstw, których wsparcie będziecie starali się pozyskać, w dużym stopniu uwiarygodni wasze obietnice.

5. OKREŚLCIE CELE, ŚRODKI ORAZ STRATEGIĘ KAMPANII.

Zastanówcie się – do kogo kierujecie swoją kampanię wyborczą? Jak wiele osób w szkole was zna, czy macie grono zagorzałych zwolenników/przeciwników, czy też jesteście w szkole nowi? Pomyślcie, czy do uczniów waszej szkoły lepiej dotrzeć bezpośrednio czy przez internet?

6. WYRAZISTE HASŁO PRZEWODNIE – TEMAT KAMPANII.

Jeden z postulatów uczynicie tematem przewodnim kampanii. Wasi wyborcy nie zawsze znajdą czas na przeczytanie całego programu, mało kto będzie też w stanie zapamiętać wszystkie wasze pomysły. Dlatego postawcie na jeden postulat, który uznacie za najatrakcyjniejszy dla wyborców i na nim oprzyjcie swoje hasło. Promujcie je na ulotkach i plakatach, propagujcie na spotkaniach wyborczych i w internecie. Wyborcy powinni kojarzyć waszą kandydaturę właśnie z danym hasłem/postulatem. Pamiętajcie tylko, że jeśli wygracie wybory – zostaniecie rozliczeni ze spełnienia wyborczych obietnic!

Jakie cechy powinien mieć atrakcyjny główny temat kampanii:

- ➔ stanowić połączenie oczekiwań wyborców, waszych kompetencji i odnosić się do tematów przewodnich waszych rywali;
- ➔ być prosty i zrozumiały, ale jednocześnie istotny dla wyborców;
- ➔ odpowiadać na pytanie, dlaczego wyborca powinien zagłosować właśnie na was;
- ➔ odwoływać się do emocji.

7. SPOTKANIA I ROZMOWY.

Nie ukrywajcie się za plakatami wyborczymi. Szkoła to mała społeczność, większość potencjalnych wyborców spotkacie na przerwie. Starajcie się więc rozmawiać z możliwie dużą liczbą koleżanek i kolegów, przypominać o wyborach, poruszać w rozmowach kwestie, które są zawarte w waszym programie. Zorganizujcie spotkanie poświęcone przedstawieniu waszego programu i umożliwiające wyborcom zadawanie pytań.

8. ZADBAJCIE O OPRAWĘ.

Dobrze, jeśli poza hasłem/tematem kampanii wyborcy kojarzą z waszą kandydaturą również określone kolory/logo. Jednolitość barw uczyni plakaty, ulotki czy stronę internetową rozpoznawalnymi. Jeśli macie taką możliwość – przygotujcie gadżety, choćby opaski na rękę czy t-shirty w waszych kolorach, które będą nosić wasi zwolennicy.

9. BĄDŹCIE W INTERNECIE.

Dziś polityk nie istnieje, jeśli nie ma go w internecie. Dotyczy to również wyborów do władz SU. Zadbajcie o to, żeby mieć wielu znajomych na portalach społecznościowych typu Facebook czy Twitter. Zatróście się o to, żeby jak najwięcej osób regularnie otrzymywało informacje o kampanii wyborczej i waszych pomysłach na zmiany w szkole. Bądźcie aktywni na fanpejdżu szkoły na FB, wypowiadajcie się na ważne tematy, niech obserwatorzy i fani was zapamiętają! Załóżcie również własny fanpejdż i postarajcie się rozreklamować go wśród uczniów szkoły.

Powinien on zawierać wasz pełny program, aktualności z kampanii, ale także wpisy o życiu szkoły i miasta oraz inne ciekawe materiały nieodnoszące się bezpośrednio do waszego kandydowania.

Zadbajcie, żeby wasze miejsca w sieci były atrakcyjne dla odwiedzających. Przygotujcie krótką reklamówkę video i umieśćcie na serwisie YouTube lub podobnym, rozpowszechnijcie filmik wśród uczniów.

10. NIE STARAJCIE SIĘ BYĆ JAK POLSCY POLITYCY – BĄDŹCIE SOBĄ!

Nie wzorujcie się na zachowaniach polityków znanych z telewizji. Ataki na kontrkandydatów, kampania negatywna, usta pełne sloganów i frazesów, obietnice bez pokrycia – tak nie powinna wyglądać szkolna kampania. Pamiętajcie, że wy i wasi wyborcy stoicie po tej samej stronie – wszystkim zależy na tym, żeby coś zmienić w waszej szkole na lepsze – i na tym budujcie swoją kampanię!

Zyczymy sukcesów!

Wybory opiekuna

Artykuł 55 (p. 5 ust.6) Ustawy o systemie oświaty stwierdza, że **prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu ma samorząd uczniowski** (czyli wszyscy uczniowie szkoły). Zatem jest to prawo gwarantowane ustawowo.

Niestety, w wielu szkołach jest ono łamane – opiekuna wyznacza dyrektor lub rada pedagogiczna.

Z dyrektorem walczyć nie warto, ale jeśli chcecie wprowadzić wybory opiekuna u siebie w szkole, na pewno możecie spróbować **namówić dyrektora do zmiany stanowiska**. Warto przygotować szereg argumentów przemawiających za tą zmianą. Wśród nich takie jak:

- ➔ mandat i legitymizacja, jakie opiekunowi dają w wyborach powszechnych wszyscy uczniowie szkoły, jest nieporównywalnie mocniejszy od przekazanego odgórnie przez jedną osobę;
- ➔ uczniowie wybierają nauczyciela, do którego mają zaufanie, a tylko taki opiekun może stać się gwarantem przestrzegania praw ucznia w szkole;
- ➔ uczniowie głosować będą też na tych nauczycieli, u których widzą wolę i energię do działania, a jednocześnie takich, którzy mogą się stać źródłem inspiracji, motywacji i wsparcia dla ich działań;
- ➔ wybory powszechne mogą zwiększyć prestiż funkcji opiekuna.

Korzyści z takiego wyboru opiekuna będą więc obustronne – tego typu argumenty powinniście przedstawić swojemu dyrektorowi. Jeśli rozmowa z dyrektorem nie pomoże, zawsze możecie spróbować inaczej wpłynąć na zmianę jego stanowiska, np. poprzez przygotowanie petycji o zmianę sposobu wyboru opiekuna SU, którą podpiszą wszyscy uczniowie szkoły.

Jak wybierać?

Nawet jeżeli wasz dyrektor nie ma nic przeciwko temu, aby to uczniowie wybrali swojego opiekuna, to i tak musicie jeszcze zdecydować, czy wybór opiekuna odbywać się będzie poprzez wybory powszechne i nauczyciele będą kandydować na zasadach podobnych jak uczniowie, czy powierzycie to nowo wybranemu zarządowi SU (jako reprezentacji całego SU), który „przesłucha” dobrowolnie zgłoszonych kandydatów i spośród nich wybierze tego najlepszego.

Plusem pierwszego rozwiązania jest możliwość poznania i ocenienia kandydatów na opiekunów przez wszystkich uczniów. Za drugim rozwiązaniem przemawia argument, że to władze SU będą współpracować z opiekunem, więc im należy pozostawić ten wybór.

Kogo wybierać?

Organizując powszechne wybory na opiekuna SU, spróbujcie namówić całą radę pedagogiczną do kandydowania – wówczas zyskacie możliwość większego wyboru, a i sama kampania będzie sprawiedliwsza (każdy nauczyciel ma równe szanse, aby zostać wybranym). Zdarzają się oczywiście sytuacje, w których namówienie waszych ulubionych nauczycieli do kandydowania wydaje się niemożliwe. Jeżeli np. pani od polskiego nie chce brać udziału w wyborach, musicie to uszanować – bowiem najczęstsze przyczyny odmowy to zwykły brak czasu czy przeładowanie obowiązkami.

Pozostaje jeszcze pytanie, czy startować w wyborach powinni również wychowawcy klas? Funkcja opiekuna SU mocno obciąży każdego nauczyciela nową liczbą zadań, dlatego może jednak lepiej pozwolić wychowawcom skupić się wyłącznie na obowiązkach klasowych i umożliwić kandydowanie tylko nauczycielom „wolnym”.

Wyborcze pomysły i dobre praktyki

Poniżej przedstawiamy Wam sposoby na to, jak uczynić z wyborów do władz SU w Waszej szkole prawdziwe święto demokracji!

Urządzenie lokalu wyborczego

Głosowanie odbywa się w oddzielnym pomieszczeniu. Każdy ma możliwość oddania głosu w wybranym przez siebie czasie. Urządzenie lokalu gwarantuje tajność głosowania oraz zapewnia spokój i porządek.

Jak to wprowadzić w waszej szkole?

1. Wyznaczcie pomieszczenie, które będzie pełnić funkcję lokalu wyborczego. Najlepiej, jeśli będzie to aula lub duża sala, a jeśli nie ma takiej możliwości – wydzielcie fragment korytarza.
2. Przygotujcie lokal wyborczy. Układ sali powinien umożliwić łatwe dostarcie do każdego jej punktu, swobodne pobranie kart i tajne głosowanie.
3. Upewnijcie się, że każdy członek komisji wyborczej zna swoją rolę i obowiązki.
4. W obecności całej komisji zaplombujcie urnę – wcześniej sprawdźcie, czy na pewno jest pusta.
5. Przygotujcie listy osób uprawnionych do głosowania – podzielcie je alfabetycznie lub na klasy.
6. Wywieście nad miejscem do oddawania głosów informację, jak poprawnie zagłosować.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Lokal wyborczy musi zapewnić tajność głosowania.
- Sprawna wymiana osób ułatwia pracę komisji wyborczej.
- Wszyscy głosujący mają dostęp do jasnych informacji, jak oddać ważny głos.

Debata wyborcza

Przed wyborami organizowana jest debata, w której biorą udział kandydaci na przewodniczącego/przewodniczącą. Debatę organizują i prowadzą uczniowie. Wszystkim kandydującym są zadawane te same pytania; każdy ma taki sam czas na odpowiedź. Debata jest nagrywana i publikowana przed wyborami, aby wyborcy mogli się z nią zapoznać.

Jak to wprowadzić w waszej szkole?

1. Ustalcie termin debaty z dyрекcją. Powinna ona odbyć się kilka dni po zakończeniu przyjmowania zgłoszeń i kilka dni przed wyborami.
2. Zastanówcie się, jaką formę powinna przyjąć debata. Jakie pytania chcecie zadać – czego chcecie się dowiedzieć, czy pytania będą opublikowane wcześniej, ile czasu należy dać na odpowiedź. Pamiętajcie, że osoby kandydujące nie mogą brać udziału w tych przygotowaniach.
3. Poinformujcie o debacie zarówno kandydatów, jak i uczniów. W informacjach podajcie termin, miejsce i zasady debaty.
4. Jeśli macie możliwość – zdobądźcie kamerę lub skorzystajcie ze smartfona, aby nagrać debatę!
5. Wybierzcie moderatora/moderatorów debaty – w przygotowaniu do tej roli pomoże ten materiał.
6. Czas na debatę! Przygotujcie stanowiska dla wszystkich kandydatów i kandydatek oraz dla moderatora.
7. Nagranie debaty koniecznie opublikujcie na stronie szkoły. Jeśli nie udało się jej zarejestrować – napiszcie relację z podsumowaniem i zamieście ją w szkolnych mediach.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Debata daje możliwość lepszego poznania kandydatów.
- Przygotowując się do debaty, kandydaci muszą przemyśleć swój program i pomysły na szkołę.
- Debata pozwala uczniom sprawdzić się w nowej roli oraz w sytuacji publicznej – występu przed publicznością.
- Debata nadaje większą rangę wyborom do władz samorządu uczniowskiego i pokazuje, że jest to ważne wydarzenie.
- Debata może pomóc uświadomić wszystkim uczniom, że mogą wywierać wpływ na szkołę.

Przestrzeganie zasad wyborów

Wybory organizuje komisja wyborcza. Nad tym, by odbywały się one zgodnie z zasadami przyjętymi w ordynacji wyborczej, czuwają stróże wyborów. Jeśli wykryją nieprawidłowość lub ktoś zgłosi złamanie reguł, dążą do wyjaśnienia sprawy i podejmują odpowiednie działania.

Jak to wprowadzić w waszej szkole?

Powołajcie stróżów wyborów – sposób ich wyboru powinien określać regulamin SU.

Zorganizujcie spotkanie, na którym porozmawiacie, czym dokładnie będzie się zajmował nowy organ. Powinniście spisać jego kompetencje. Najlepiej, jeśli będą one konkretne, ale zarazem zapewnią samodzielność w działaniu. Pamiętajcie, że muszą one zostać zatwierdzone przez odpowiedni organ SU w trybie umożliwiającym zmianę regulaminu. Zwróćcie uwagę, aby zakres obowiązków stróżów nie pokrywał się z obowiązkami komisji wyborczej.

Pamiętajcie, że organ stróżów powinien powstać przed rozpoczęciem procesu wyborczego. Prawdopodobnie nie zdążycie go uchwalić we wrześniu. Spokojnie możecie nad tym pracować w innym dogodnym terminie.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Więcej osób jest zaangażowanych w organizację wyborów.
- Pełna odpowiedzialność za przestrzeganie zasad wyborczych jest po stronie uczniów.

Poznanie kandydatów do władz samorządu uczniowskiego

Każda osoba, która kandyduje w wyborach do władz SU, składa formularz z odpowiedziami na pytania dotyczące samorządu uczniowskiego oraz swojej przyszłej funkcji. Odpowiedzi są publiczne i trafiają na stronę internetową SU.

Jak to wprowadzić w waszej szkole? Zastanówcie się, jakie pytania chcielibyście zadać przyszłym członkom władz SU. Pamiętajcie, aby zaangażować wszystkich uczniów w planowanie. Możecie skorzystać z przykładów zawartych na kolejnej stronie.

Rada: Poproście kandydatów o wysłanie odpowiedzi mailem. Możecie wywiesić odpowiedzi każdego z kandydatów na tablicy SU.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- Jest to dobra alternatywa dla programów wyborczych – uczniowie często nie wiedzą, jak je stworzyć. Pytania jasno pokazują, jakie informacje należy zawrzeć.
- Każdy z kandydatów przedstawia te same informacje, dzięki czemu wyborcy mogą łatwo porównać odpowiedzi i zagłosować na osobę, z którą najbardziej się utożsamiają.
- Kandydaci muszą poważnie przemyśleć, co chcą wnieść do samorządu, dzięki czemu są bardziej świadomi swoich przyszłych obowiązków i inicjatyw, jakie mogą podjąć.

Sposoby na poznawanie kandydatów do władz SU

PIERWSZY SPOSÓB	DRUGI SPOSÓB
1. Zbierzcie propozycje pytań – możecie ustawić skrzynkę, do której wrzuca się propozycje albo wywiesić arkusz, na którym każdy może zapisać pytanie lub zebrać pytania na godzinach wychowawczych.	1. Wyznaczcie datę spotkania, na którym stworzycie listę pytań. Upewnijcie się, że informacja o o dacie, miejscu i celu spotkania dotrze do wszystkich uczniów.
2. Zapoznajcie się z propozycjami pytań – połączcie podobne i stwórzcie kategorie – np. dotyczące pomysłów na działania, pokazujące dotychczasowe doświadczenie itp.	2. Podczas spotkania ustalcie, jakie pytania chcielibyście zadać kandydatom.
3. Opublikujcie zgłoszone pytania i zbierzcie opinie – możecie to zrobić na godzinie wychowawczej, np. poprzez głosowanie – każdy wybiera 5 pytań, które jej/jego zdaniem powinny znajdować się w formularzu.	3. Propozycje pytań opublikujcie na stronie internetowej szkoły, by mogli je poznać wszyscy uczniowie. Dajcie możliwość zgłaszania uwag – możecie ustawić skrzynkę, poprosić o wysyłanie ich na adres mailowy lub zorganizować otwarte spotkanie konsultacyjne na długiej przerwie.
4. Sprawdźcie, które pytania dostały najwięcej głosów i stwórzcie formularz.	4. Zapoznajcie się z uwagami. Jeśli jest potrzeba, wprowadźcie zmiany.
5. Opublikujcie ostateczną listę pytań. Pamiętajcie, że musi być gotowa przed rozpoczęciem wyborów, a udzielenie odpowiedzi na pytania jest niezbędne, aby kandydować. Wyznaczcie osobę, która będzie odpowiedzialna za zamieszczenie odpowiedzi kandydatów w szkolnych mediach.	5. Opublikujcie ostateczną listę pytań. Pamiętajcie, że musi być gotowa przed rozpoczęciem wyborów, a udzielenie odpowiedzi na pytania jest niezbędne, aby kandydować. Wyznaczcie osobę, która będzie odpowiedzialna za zamieszczenie odpowiedzi kandydatów w szkolnych mediach.

Przygotowanie najmłodszych uczniów do udziału w pierwszych wyborach

Uczniowie starszych klas przygotowują specjalną lekcję o wyborach dla najmłodszych uczniów. Odbyna się na niej symulacja wyborów, podczas której w praktyce może poznać procedurę głosowania.

Przed wyborami przygotowywane są rysunkowe instrukcje, a przy wejściu do lokalu wyborczego stoją starsi uczniowie, którzy służą pomocą w głosowaniu.

Jak to wprowadzić w waszej szkole?

Praktyczne lekcje dla najmłodszych:

1. Poszukajcie chętnych ze starszych klas do przeprowadzenia takich lekcji.
2. Zorganizujecie spotkanie przygotowawcze – ustalcie, jak taka lekcja ma wyglądać. Pamiętajcie, że celem jest praktyczne przygotowanie uczniów do udziału w pierwszych wyborach – każdy uczestnik powinien mieć możliwość postawienia krzyżyka i wrzucenia głosu do urny. Poproście nauczycieli o pomoc w stworzeniu scenariusza zajęć.
3. Podzielcie się na 2-3 osobowe grupy, które będą odpowiedzialne za lekcje. Każda z nich ustala z wychowawcą jednej z pierwszych klas termin swojej lekcji.
4. Przeprowadźcie lekcję! Będzie to dla was świetna okazja do sprawdzenia się w nowej roli.

Rysunkowe instrukcje

Przygotujcie rysunkowe instrukcje jak głosować, i rozklejcie je w lokalu wyborczym.

Pomoc w głosowaniu

1. Poszukajcie chętnych ze starszych klas do udzielania pomocy podczas głosowania – mogą być to te same osoby, które prowadziły lekcje.
2. Zróbcie plan dyżurów podczas całego głosowania, by zawsze były osoby do pomocy w głosowaniu.
3. Podczas głosowania oferujcie pomoc najmłodszym uczniom. Możecie przeczytać listę kandydatów czy pokazać, jak poprawnie oddać głos. Pamiętajcie, aby nie wpływać na decyzje wyborców.

Dlaczego warto to wprowadzić?

- ➔ Przygotowanie najmłodszych uczniów do udziału w głosowaniu umożliwi im poznanie zasad demokratycznych wyborów.
- ➔ Daje wszystkim uczniom szansę na wybór swoich przedstawicieli.
- ➔ Angażuje większą liczbę uczniów w organizację wyborów i uczy odpowiedzialności za podjęte działania.

Przykładowa ordynacja wyborcza

Regulamin SU w waszej szkole z pewnością określa, jak można zmienić jego zapisy. Jeśli ordynacja jest nieprecyzyjna, warto pomyśleć o jej przeformułowaniu. Poniżej zamieszczamy propozycję, jak ten fragment regulaminu może wyglądać (oczywiście należy dostosować go do warunków waszej szkoły).

ROZDZIAŁ V. ORDYNACJA WYBORCZA

§ 1

Wybory do organów SU są równe, tajne, powszechne, bezpośrednie i większościowe.

§ 2

Organy wybieralne SU: zarząd/rada/parlament SU, przedstawiciele samorządów klasowych oraz opiekun SU wybierani są co roku, nie później niż

§ 3

Prawo głosowania (czynne prawo wyborcze) posiada każdy uczeń szkoły.

§ 4

Prawo kandydowania (bierne prawo wyborcze) na:

- a. stałego członka zarządu SU – posiada każdy uczeń szkoły po przedstawieniu listy z podpisami min. XX uczniów szkoły,
- b. przedstawiciela samorządu klasowego – posiada każdy uczeń danej klasy,
- c. opiekuna SU – posiada każdy członek rady pedagogicznej.

§ 5

1. Wybory przedstawicieli samorządów klasowych odbywają się najpóźniej na 3. godzinie wychowawczej w nowym roku szkolnym. Nad ich prawidłowym przebiegiem czuwa wychowawca.

2. Kandydaci do władz samorządu klasowego zgłaszają chęć kandydowania bezpośrednio do wychowawcy przed rozpoczęciem wyborów.

3. Każdy uczeń i uczennica klasy ma prawo kandydowania w wyborach do władz samorządu klasowego.

4. Wybory do władz samorządu klasowego są powszechne, tajne i bezpośrednie.

5. Głosowanie odbywa się przez zapisywanie przez uczniów klasy na kartkach imienia i nazwiska 2 osób.

6. Przedstawicielem samorządu klasowego zostają 3 kandydaci, którzy w głosowaniu uzyskali największą liczbę głosów.

§ 6

Termin wyborów do zarządu SU ogłasza przewodniczący SU w porozumieniu z dyrekcją szkoły. W danym roku szkolnym wybory nie mogą się odbyć później niż

§ 7

Ogólnoszkolne wybory do zarządu SU oraz opiekuna SU przeprowadza szkolna komisja wyborcza, w skład której wchodzi jeden, losowo wybrany przedstawiciel każdego rocznika, który nie jest kandydatem.

§ 8

Szkolna komisja wyborcza powoływana jest na 3 tygodnie przed ustalonym przez dyrekcję szkoły terminem wyborów. Do jej obowiązków należy:

- a. przyjęcie zgłoszeń od kandydatów,
- b. określenie i ogłoszenie nazwisk kandydatów oraz zasad prowadzenia kampanii wyborczej przynajmniej na 2 tygodnie przed terminem wyborów,
- c. przygotowanie wyborów,
- d. ogłoszenie terminu i miejsca wyborów,
- e. rozpowszechnienie informacji o terminie i zasadach wyborów wśród uczniów szkoły,

- f. przeprowadzenie wyborów,
- g. obliczenie głosów,
- h. sporządzenie protokołu z wyborów i ogłoszenie ich wyników.

§ 9

Kandydaci na dni przed terminem wyborów powinni przedstawić komisji wyborczej listy z podpisami uczniów szkoły popierających ich kandydaturę.

§ 10

Ogólnoszkolne wybory przebiegają w następujący sposób:

1. Kandydaci prowadzą kampanię wyborczą w czasie 2 tygodni przed ustalonym przez dyrekcję szkoły terminem wyborów i według zasad określonych przez szkolną komisję wyborczą. Kampania wyborcza kończy się dwa dni przed terminem wyborów.
2. Na kartach do głosowania nazwiska kandydatów do zarządu SU oraz na opiekuna SU umieszczone są w kolejności alfabetycznej.
3. Wybory trwają od godziny 7:40 do 20 minut po zakończeniu ostatniej lekcji w wyznaczonym dniu. Głosowanie możliwe jest podczas przerw i lekcji.
4. Przestrzeń, w której odbywają się wybory musi mieć wydzielone miejsce dla komisji wyborczej, list i kart do głosowania oraz miejsce umożliwiające spokojne i tajne oddanie głosu. W lokalu wyborczym przez cały czas trwania wyborów stoi urna wyborcza.
5. Urna zostaje zaplombowana przed rozpoczęciem głosowania a plomba zostaje zdjęta w obecności wszystkich członków komisji po zakończeniu wyborów.
6. Głosowanie dokonuje się poprzez stawienie się przed szkolną komisją wyborczą w określonym miejscu i terminie, przedstawienie legitymacji uczniowskiej członkom komisji, złożenie podpisu na liście oraz wypełnienie kart do głosowania wg instrukcji na niej zamieszczonej i wrzucenie karty do urny wyborczej.
7. W liczeniu głosów biorą udział wszyscy członkowie komisji wyborczej, wspólnie sporządzają oni i podpisują protokół informujący o liczbie oddanych głosów.

8. Opiekunem SU zostaje nauczyciel, który otrzymał największą liczbę głosów.
9. Członkami zarządu SU zostaje pierwszych osób, które otrzymało największą liczbę głosów.
10. Przewodniczącym zarządu SU zostaje osoba, która otrzymała największą liczbę głosów w głosowaniu spośród wszystkich wybranych członków zarządu SU.
11. Wiceprzewodniczącym zarządu SU zostaje osoba, która otrzymała drugą w kolejności liczbę głosów spośród wszystkich wybranych członków zarządu SU.
12. Jeżeli ze względu na równą liczbę głosów oddanych na kandydatów zaistnieje trudność w podzieleniu mandatów, szkolna komisja wyborcza zarządza wybory uzupełniające.

§ 11

1. W ciągu 48 godzin od ogłoszenia wyników kandydaci/wyborcy mogą zgłaszać do komisji wyborczej skargi dotyczące przebiegu wyborów. Skargi powinny być złożone na piśmie oraz zawierać imię i nazwisko osoby składającej.
2. Komisja ma obowiązek rozpatrzyć skargi w ciągu dni. W przypadku stwierdzenia rażących naruszeń przepisów, które mogły znacząco wpłynąć na wynik wyborów, komisja, po konsultacji z dyrekcją, może uznać wybory za nieważne.
3. Jeśli wszystkie skargi zostaną oddalone lub uznane za nieistotne dla wyników wyborów, wybory zostają uznane za ważne, a ich wyniki są wiążące.

§ 12

1. Mandat członka zarządu SU oraz przedstawiciela samorządu klasowego wygasa w razie:
 - a. rezygnacji,
 - b. końca kadencji,
 - c. po ukończeniu nauki w szkole.
2. Mandat opiekuna SU wygasa w razie:
 - a. rezygnacji,
 - b. końca kadencji,
 - c. odwołania decyzją dyrekcji szkoły lub rady pedagogicznej.

- 3.** Jeśli wygaśnięcie mandatu następuje w trakcie kadencji:
- a.** w miejsce przedstawiciela samorządu klasowego – samorząd klasowy powołuje osobę pełniącą jej obowiązki na czas określony lub przeprowadza wybory uzupełniające,
 - b.** w miejsce stałych członków zarządu SU – zarząd SU powołuje osoby pełniące ich obowiązki na czas określony lub przeprowadza uzupełniające wybory powszechne,
 - c.** w przypadku przewodniczącego zarządu SU – na czas określony obowiązki przewodniczącego pełni wiceprzewodniczący lub przeprowadza się uzupełniające wybory powszechne,
 - d.** w przypadku wygaśnięcia mandatu opiekuna SU – zarząd SU w ciągu miesiąca od chwili wygaśnięcia mandatu przeprowadza uzupełniające wybory powszechne, a w tym czasie obowiązki opiekuna pełni tymczasowo dyrektor szkoły.
 - e.** Oczywiście ordynacja w różnych szkołach może się różnić – w zależności od struktury władz SU, liczby ciał, do których organizowane są wybory, okresu trwania kampanii. Warto jednak pamiętać o podstawowych zasadach, które pozwolą zachować demokratyczny charakter wyborów.

W Centrum Edukacji Obywatelskiej od wielu lat wspieramy szkoły w rozwoju samorządności uczniowskiej, m. in. poprzez organizację ogólnopolskiego programu “Szkoła Demokracji”, akcji “Samorządy Mają Głos”, webinaria, a także liczne materiały edukacyjne.

W ramach programu “Szkoła Demokracji” wspieramy merytorycznie nauczycieli i nauczycielki oraz uczniów i uczennice w zwiększaniu udziału uczniów w życiu szkoły oraz wzmacnianiu samorządności uczniowskiej. Chcemy, aby uczniowie mieli wpływ na to, jak działa szkoła, aktywnie ją współtworzyli oraz podejmowali własne działania i inicjatywę. Dążymy do tego, by samorząd uczniowski jako instytucja i sposób działania umożliwiał uczniom i uczennicom udział w życiu szkoły, wpływ na podejmowanie decyzji, ułatwiał realizację ich potrzeb i pomysłów oraz ochronę praw. W programie pomagamy krok po kroku zmieniać szkołę i dążyć do tej wizji. Lata doświadczenia w programie i setki działań szkół z całej Polski pokazują, jak ogromny tkwi potencjał w rozwoju samorządu uczniowskiego i jak duże korzyści przynosi to dla szkoły, a przede wszystkim uczniów i uczennic.

Kolejne nasze działanie to akcja wyborcza “Samorządy Mają Głos”, w której pomagamy szkołom zorganizować demokratyczne wybory do władz (reprezentacji) samorządu uczniowskiego.

Tworzymy również wiele bezpłatnych materiałów edukacyjnych, takich jak przewodniki, poradniki, scenariusze i inne.

Więcej o naszych działaniach na stronie: angazuj.ceo.org.pl (zakładka “Programy”, dalej “Szkoła Demokracji”).

Więcej o naszych materiałach na stronie angazuj.ceo.org.pl (zakładka “Materiały”).

Centrum Edukacji Obywatelskiej to największa edukacyjna organizacja pozarządowa w Polsce. Przy jej wsparciu nauczycielki i nauczyciele wprowadzają do szkoły metody nauczania i tematy, dzięki którym uczennice i uczniowie angażują się w swoją edukację i lepiej radzą sobie z wyzwaniami współczesnego świata. Prowadzimy programy, które rozwijają wiarę we własne możliwości, otwartość oraz krytyczne myślenie, uczą współpracy i odpowiedzialności, zachęcają do zaangażowania w życie publiczne i działania na rzecz innych. Śledzimy bieżące trendy i odpowiadamy na edukacyjne wyzwania, które pojawiają się w zmieniającej się rzeczywistości. Proponowane rozwiązania opieramy na ponad 28-letnim doświadczeniu, wiedzy eksperckiej i współpracy z praktykami. Z naszego wsparcia korzysta około 40 tysięcy nauczycieli oraz dyrektorów z prawie 10 000 szkół z całej Polski. Więcej informacji: www.ceo.org.pl

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

ISBN 978-83-67226-26-4